

Ötszáz éve szabad és királyi Város és jog

Emlékezéssel és ünnepi közgyűléssel tisztelgett Szeged múltjának, szabad királyi várossá nyilvánítása 500. évfordulójának az önkormányzat mai vezetése és polgársága. Szeged történetének keresztmetszetét adta a város jogfejlődéséről szombaton, a Torony alatt tartott négy tudományos előadás. A múlt üzenete: a polgár, aki a társadalmat élhető közegének tekintí, legalább ötszáz éve életi – Szegedet (is).

A város legrégebbi civil szervezete, a Dugonics Társaság ünnepi tudományos emlékülését július 4-én tartotta – egy hónappal a valódi 500. évfordulót követően, ám az amerikaiak ünnepén, a függetlenség napjának 202. évfordulóján – így tisztelgetett az ünnepi közgyűlést e napra időzített önkormányzat Toledó, az amerikai testvérváros éppen Szegeden tartózkodó küldöttségének.

A városháza dísztermében az ünnepség nyitányát a toledói afro-amerikai fiatalok kórusának műsora jelentette. A Szeged szabad királyi várossá nyilvánításának 500. évfordulója alkalmából rendezett közgyűlést Szalay István polgármester nyitotta meg, s a toledói delegáció tagjainak beszédei zárták. Az emlékülés bevezetőjeként a Dugonics Társaság alelnöke, Gyuris György, a Somogyi-könyvtár igazgatója elmondta: *Szeged már a XI. században erősség volt. A várépítő IV. Béla 1247-ben kelt oklevelében rögzítette, hogy a szegedi „betelepitetteknek”, a hospeseknek adományozza Tápét és a Vártó tulajdonát. De a várossá nyilvánítástól a szabad királyi városi rangig hosszú az út.*

A magáért felelősséget vállaló embert, a polgárt is ünnepeztük, mikor a város jogfejlődését áttekintve az 500 évvel ezelőtti hospesektől a mai szegediekig jutottunk – négy tudós előadását hallgatva. A hospesek érkezésétől a szabad királyi városig című színművet Blazovich László, a megyei levéltár igazgatója hangsúlyozta: a hospesek jogai – többek között a szabad bíró és a szabad plébánosválasztás, a különböző, például vámkedvezmények, a szabad letelepe-

dés és öröklés joga – a városi jog „kosarába” tartoznak. Ám e jogok szabadságfokáról – mint a részletekben rejlő lényegről – keveset tudunk. Szegedet II. Ulászló 1498. június 4-én kelt oklevelében nyilvánította szabad királyi várossá. Az előadó kitért arra a tényre, hogy Szegedet, a szabad királyi várost elzáróította a király, mely jelzi e „szabadság” mértékét. Az 1514-es országgyűlésnek kellett megvonnia a király által el nem zárogosítható birtokok körét, melybe Szeged is beletartozott.

A szabad királyi városi jogállás visszaszerzése körüli harcokat Géczy Lajos főlevéltáros ecsetelte. Érzékeltette, milyen fontos volt az oklevél, a pecsét, mert csak ezek felmutatása esetén (sokszor ezekkel sem) lehetett érvényesíteni a szabad királyi címmel járó kiváltságokat. Szeged korábbi kiváltságait III. (VI.) Károly 1719. május 21-én kelt oklevele írja át és sorolja fel. (Ezeket a városi jogállást dokumentáló okleveleket, emléktárgyakat és iratokat megtekinthették az emlékülés résztvevői a városháza folyosóján rendezett kiállításon.)

Városunk jelentőségét jelzi, hogy az Alföldön egyedül Szeged érte el a szabad királyi város státuszát. Az 1848-1950 közötti korszakot, a törvényhatósági jogállás történetét Ruszoly József jogtudós „mogyoróhéjban” foglalta össze. Az akkori „közgyűlés”, azaz a városi törvényhatósági testület választott tagokból és a legtöbb adót fizető polgárokból állt; 1929-ig 280, aztán 202 fős volt a testület. A létszám-változás az 1929-es közigazgatási reform újítása volt, mint az is, hogy megszüntette az addigi legfőbb végrehajtó testületet, a tanácsnokokból álló városi tanácsot, s ezzel növelte a polgármester hatáskörét. A polgári időszakot követő tanácsrendszer négy évtizedének keresztmetszetét Szilágyi György nyugalmazott főtanácsos adta. E korszakban is sok képviselője volt a lakosoknak: 1954-től a három kerületi tanácsba 187, a városi tanácsba pedig 186 tagot „választhattak”.

A múltba pillantás után emlékérmeket kaptak a jelen helytörténettel foglalkozó közszereplői.

Ú. I.

Lucas és Csongrád megye – testvérek Gyorsították az amerikaiak

Turistacsalogató látványosság volt az amerikai kórus koncertje. (Fotó: Schmidt Andrea)

A testvérmegyei kapcsolatok építésének újabb állomásaként a Szegeden tartózkodó amerikai, Ohio állambeli, Lucas megyei delegációt szombaton a megyeházán fogadta Lehmann István, a megyei közgyűlés elnöke. A megbeszélésen körvonalozódott az együttműködés lehetősége, amelynek lényegét írásban rögzítették és azt Edward J. Ciecka, Lucas Megye Hivatalának ügyvezetője, valamint Lehmann István ünnepélyesen alá is írta.

Sok tekintetben hasznos és példaértékű tanácskozás részesei lehetnek azok, akik részt vettek Szeged amerikai testvérvárosából, Toledóból, illetve a Lucas megyéből érkezett küldöttség megyeházi programján. A vendégek ugyanis azon túl, hogy nagy érdeklődéssel hallgatták a megye és a régió adottságairól, gazdasági fejlettségéről szóló tájékoztatást, az együttműködés konkrét lehetőségeire is kíváncsiak voltak.

Egyértelműen bebizonyosodott: amíg térségünkben az a gyakorlat, hogy egy-egy megállapodást

A jövő hangjai a Dugonics téren

Szombaton délelőtt a Nagyrúház lépcsőin énekelt a Voices of Tomorrow nevű, toledói egyházi együttes. Alfred Quinsey Hammond vezetésével már sok versenyt megnyert és több országban is fellépett az afro-amerikai egyházi éneket, a gospel éneklő kórus.

A kórus fiatal, mosolygós fekete lányokból és fiúkból áll, akik énekelés közben ritmikus mozognak a zenére. A kórus tagjai fent álltak a Nagyrúház lépcsőin és csodálkozva figyelték őket az erre az időre nézőközönséggé átalakult járókelők. Majd a koncert véget ért, az afro-amerikai lányok és fiúk lementek elköszülni a nézőkkel.

Arra voltak kíváncsiak mit jelent ezeknek a fiataloknak a gospel. Hammond úr segítségével sikerült összerakni egy pár fiatalat. Mark Collins, Jr. tizenhét éves toledói srác, aki négy éve tagja a kórusnak gondolkodás nélkül azt felelte, hogy a gospel az valami nagyszerű, egy gyönyörű dolgot jelent, amit ők adhatnak nekünk és mindenkinek; a gospel a segítség egy módja. Azután Dominique Parker ragadta magához a szót és elmondta, hogy a gospel művészet, az éneklés valamilyen más formája, melyet sokan nem ismernek, és ők megpróbálják megmutatni és elvinni mindenkinek. Szegeden, a Nagyrúház előtti koncert után a városházán és a Nemzeti Színházban egy jótékonyági rendezvényen énekeltek a Voices of Tomorrow tagjai.

P. Cs.

még aznap írásban is rögzítettek.

Az üzleti életet, a gazdaság területét érintő közös célok között megfogalmazódott: Csongrád megye – angol nyelven – az amerikai partner rendelkezésére bocsátja a megyei területfejlesztési koncepciót, valamint a jobb információcseré érdekében kölcsönösen létrehozna egy-egy kereskedelmi képviselőlet egymás megyéjében. Rendszeresen tájékoztatják majd egymást a térségüket – esetünk ez az európai tagjaira is vonatkozhat – érintő projektekről, fejlesztési lehetőségekről. Ezt segítené a kamarák kapcsolatának erősítése is.

A kis- és középvállalkozók részére pedig Edward J. Ciecka felajánlotta: közülük tíz, angolul tudó szakembert fogadnának Amerikában, egy cserélőtárgatás lehetőségével. A környezetvédelmi kérdések tárgyalásakor a különböző hulladék-típusok elhelyezésére, ártalmatlanítására kértek javaslatot a vendéglátók. Nem utolsósorban a megállapodás tartalmazza a tudományos, kulturális és művészeti együttműködés részleteit is.

N. R. J.

A harapós férj

• Munkatársunktól

Emőd-Török-Eisemann: A harapós férj című zenés játékával ma este fél 9-kor kezdődik a Szegedi Fürdő udvarában a Nyári Esték program-sorozata. A kétfelvonásos zenés komédiában népszerű művészek lépnek fel: Tahi Tóth László, Kovács Zsuzsa, Sajgál Erika, Böröndi Tamás, Mucsi Sándor, Rátonyi Hajnal és Mihály Mariann. A darabot a következő két héten még hét estén játsszák.

Cserkésztalálkozó Chilében

• Munkatársunktól

Chilében, 1998-99 fordulóján, a délszaki nyáron lesz az „évezred utolsó cserkésztalálkozója”. A magyar kontingens tagjaként két szegedi, Molnár Olivér és Ványai László is részt vesz a dzsemborin.

Az első találkozót 1920-ban Londonban, Robert Baden Powell kezdeményezésére rendezték meg. A dzsembori célja az volt, hogy a különböző nemzetek fiataljainak összehozásával és egymás elfogadásával az első világháborúhoz hasonló események elkerüljék. A négyévenként megrendezett eseményeken általában 24-30 ezer cserkész gyűlik össze. 1933-ban a világdzsemborit Gödöllőn tartották, de a második világháború után Magyarország már csak 1991-ben Koreában és 1995-ben Hollandiában képviselhetett magukat.

A jelenlegi találkozó célja, követve a hagyományokat, a megismerés, a másik ember megismerése, és szeretet felkeltése. A cserkésztalálkozó jelszava: együtt építeni a békét. A dzsemborikon mindenféle bőrszínű, nyelvű, vallású és kultúrájú fiatal gyűlik össze, akik mind egy helyre, erre a Földre tartoznak, és megértésre, megbecsülésre, barátságra törekcsenek.

A magyar kontingens tagjainak kiutazásához jelentős pénzügyi támogatást nyújtott az OTP a 11708001-20515410 számon vezeti és ehhez bárki, bármilyen összegű hozzájárulással csatlakozhat.

Szegedtől Szegedig

• DM-információ

Ma este 6 órai kezdettel a Közéleti Kávéház rendezvény-sorozatával keretében a könyvhét alkalmával megjelent szegedi írók és költők „Szegedtől Szegedig” című antológiájáról dr. Majzik István, a Bába és Társai Kiadó ügyvezető igazgatója, Simai Mihály szerkesztő, Turi József tördelészerkesztő és Tóth Béla, a Szegedi Írók Társaságának elnöke beszélget a Virág cukrárszámban. Az est házigazdája dr. Tráser László újságíró.

Rockfeszt

• Munkatársunktól

Öt esztendő múltja tekint vissza a mezőtúri rockfesztivál, mely azután vált ország-szerte ismertté, hogy a szervezősége átvette a Sziget irdó. Idén július 10-11-én rendezik meg a Szabó Lajos laktanyában a fesztivált, a rockszínpadokon felvonul a teljes hazai élvonal – Szegedet a Nyers és a Tóth Bagi Band képviseli. Lesz két igazi sztárvendég, a New Modell Army és a Toy Dolls is eljön Mezőtúrra.

Dátumok

A historikusok szinte képes örömmel memorizálnak évszámokat. Egészen pontosan tudják, mikor került korona VIII. Henrik fejére, talán a perccel is megmondják, mikor győzte le a spanyol armadát az angol flotta, mely órában lépett Kolumbusz India vélt földjére, vagy hogy mikor lehelte ki lelkét a romlott fűgétől Mátyás az igazságos adószedő király. Ez persze kevésbé népszerű vonásuk, főképpen a történelmet biflázóknak szemében, akik ki sem látszanak az évek, hónapok, napok tengeréből. A hétköznapi ember agra azonban a legnagyobb erőlködés mellett is csak néhány adatot képes megjegyezni. Márpedig a körzeti orvos és a tűzoltók száma a mindennapi életben előbbre valóznak bizonyul manapság, mint a budai vár visszafoglalásának pontos időpontja. Ám az azért mindenestre szokatlan, hogy a legnagyobb tudorok sem szíszsennek föl olyan tévedés miatt, amelyért egy egészen egyszerű egyetemi fölvétel a sajnálkozó tekintetek mellett jelentős mennyiségű mínusz pontot könyvelhet el a próbálkozó.

A hogyan azt a város első embere néhány napja, a Szeged város címerét bemutató könyv premierjén beismerte, az ünnepi program szervezői is tévedtek. Szegedet ugyanis nem július, hanem június 4-én nyilvánították szabad királyi várossá. Ám a szakemberek hittek a település öt kötetbe foglalt történelmének. A papírlapokra bizonyára nyomdahiiba miatt került egy hónappal későbbi dátum. Igaz, fél évezredhez képest az a néhány hét már igazán nem számít.

Kéri Barnabás

HálózatHisztitítás

• Munkatársunktól

A Szegedi Vízmű Kft. július 6-10. között a város egész területén vízhálózat öblítést végez. A karbantartás időszakában ivóvízhány, nyomáscsökkenés fordulhat elő, a víz zavarossá válhat, azonban ülepítés után fogyasztható.

Vb-ről a VTV-ben

• DM-információ

Ma – gólnap címmel hét-konnapokon 19.15-19.30 között negyedórás beszélgetést sugároz a futball-világbajnokságról szakértővel és focibarátokkal a városi televízió. A műsorban bemutatják az előző nap mérkőzéseinek góljait és legszebb jeleneteit.

Csörög a Pannon GSM

Kedves olvasóink! Közérdekű problémáikat, észrevételeiket, tapasztalataikat Hege-dus Szabolcs újságíró munkatársunkkal oszthatják meg, aki munkanapokon reggel 8 és 10 óra között, vasárnap 14 és 15 óra között hívható a 06-20-432-663-as rádiótelefon-számon. Elvesztett tárgyait keresd, illetve talált tárgyakat visszaadni szándékozó olvasóink ingyenes hirdetésben tehetik közzé mondandójukat. Hirdetésfelvétel: 8 és 18 óra között a 06-80-820-220-as zöld számon, illetve személyesen a Sajtóházban és hirdetőirodáinkban.

Elnézést. Milei Andrea, szegedi olvasónk idén végzett a Szegedi Orvostudományi Egyetemen, de szombati összeállításunkból, amelyben a friss diplomások névsorát közöltük, sajnálatosan kimaradt a neve. Hibánkért elnézést kérünk. Természetesen Milei

Andrea is ebben az évben végzett a SZOTE-n.

Jóhiszeműen. Mucsiné egy héttel ezelőtt vásárolt új kerékpárt a fiának, aki a szegedi ligetben a hét végén ki is próbálta. Egy hölgy – arra hivatkozva, hogy ellopták a táskáját és a kétkerekűn igyekszik üldözőbe venni a tolvajt – elkérte a tizenegy éves fiú biciklijét. Megbeszéltek egy időpontot a Kertmozi előtt, hogy ott visszakapja tőle a kerékpárt Mucsiné fia. A hölgy azonban nem jelentkezett. A fiú szülei feljelentést tettek a rendőrségen. Ha a hölgy valóban jóhiszeműen kérte kölcsön a biciklit, akkor sem tudja, hova kell visszajuttatni azt. A cím következő: Varga Ferenc, Katona József utca 14. Telefon: 442-615.